

แนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น

Prayong Chuenyen, a National Artist, Musical Concept
In Thai Country Music Arrangement.จรรยา ชุนสงคราม¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ประวัติชีวิตและผลงานทางด้านดนตรีของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น 2) แนวคิดในการประสมประสานวัฒนธรรมทางดนตรีในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น และ 3) แนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บทเพลงที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ได้รับรางวัลพระราชทานด้านการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงไทยลูกทุ่งยอดเยี่ยม ในช่วงปีพุทธศักราช 2519 - 2534 โดยใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 บทเพลง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เติบโตขึ้นมาในท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมของไทยแบบชนบทที่ได้รับอิทธิพลดนตรีพื้นบ้านและดนตรีไทยเป็นประจำจากการได้ยินได้ฟังที่วัดใกล้บ้านจึงเกิดแรงจูงใจ และเริ่มเล่นดนตรีจากการเป็นนักดนตรีแตร์ของโรงเรียน เมื่อเรียนจบก็หารายได้พิเศษจากการเป็นนัก

เป่าแตรเชียร์รำวงจนเข้าสู่วงการศิลปินนักร้องนักดนตรี เริ่มการเรียบเรียงเสียงประสานโดยอาศัยประสบการณ์และการศึกษาจากผลงานของนักเรียบเรียงเสียงประสานรุ่นพี่ ก่อนที่จะเข้าเรียนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานอย่างจริงจัง ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ได้นำเอาความรู้ความสามารถประสมประสานกับประสบการณ์ด้านดนตรี ความกล้าในการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่มีเอกลักษณ์ และความตั้งใจพัฒนาการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งให้กับนักร้องจนมีชื่อเสียง มีผลงานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ด้านการเรียบเรียงเสียงประสาน และผลงานความภาคภูมิใจที่เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2. ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น มีแนวคิดในการประสมประสานระหว่างสองวัฒนธรรม คือ ดนตรีแบบไทยและเนื้อร้องทำนองแบบไทยกับดนตรีสากล สามารถเข้ากันได้อย่างกลมกลืน กล่าวคือ ทั้งผู้เรียบเรียง นักร้อง และนักดนตรีที่บรรเลงเครื่องดนตรีสากลเป็นคนไทย เมื่อทำการบรรเลงก็ย่อมมีสำเนียงความเป็นไทยปนอยู่ในบทเพลง มีการสร้างดนตรีประกอบการขับร้องโดยการนำเอาท่วงทำนองหรือวลีของทำนองเพลงไทยมาช่วยในการสร้างผลงานเพลง ใช้เครื่องดนตรีไทยมาร่วมบรรเลงเป็น

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ส่วนประกอบในการสร้างผลงานเพลง ใช้เครื่องดนตรีสากลมาบรรเลงเลียนแบบเสียงเครื่องดนตรีไทย และนำเอาทำนองของเพลงไทยมาดัดแปลงให้เหมาะสมสำหรับวงดนตรีบรรเลง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความกลมกลืนของบทเพลง

3. ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น มีแนวทางในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งดังนี้

3.1 คุณลักษณะของบทเพลง เครื่องดนตรีและหน้าที่ของเครื่องดนตรี มีรูปแบบเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ บทเพลงมีการใช้ร้อยกรองตามรูปแบบฉันทลักษณ์คำประพันธ์แบบไทย ดำเนินทำนองโดยใช้เครื่องดนตรีหลัก 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบจังหวะ 2) กลุ่มเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง และเสริมด้วยกลุ่มเครื่องดนตรีพิเศษ โดยใช้ทรัมเป็ต (Trumpet) เป็นเครื่องดนตรีดำเนินทำนองหลัก

3.2 การสร้างบทนำ (Introduction) บทเชื่อม (Interlude) และบทจบ (Ending) ดัดแปลงจากแนวทำนองหลักเป็นท่วงทำนองสั้น ๆ หรือวลีสั้น ๆ ที่สามารถเชื่อมต่อส่งเข้าท่อน และลงจบได้ การสร้างดนตรีประกอบแนวทำนองใช้กลุ่มเครื่องเป่า (Brass) เป็นหลัก ทำหน้าที่โอบอุ้มแนวทำนองสอดแทรกแนวทำนอง ใช้การเคลื่อนที่ของแนวทำนองเข้าช่วย

คำสำคัญ : ประยงค์ ชื่นเย็น การเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่ง แนวคิด

ในการสร้างดนตรีประกอบ และรองรับแนวทำนองหลัก โดยสร้างจากคอร์ดเดิมที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะบทนำทั้ง 5 บทเพลง ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น จะใช้คอร์ดเพียงคอร์ดเดียวในการสร้างบทนำ

3.3 การใช้คอร์ด (Chord) บทเพลงทั้ง 5 บทเพลงใช้คอร์ดหลัก (Primary Chord) ในการดำเนินทำนอง ดังนี้ 1) เพลง “แม่ยก” ใช้คอร์ด Cm Gm 2) เพลง “หนุ่มนารอนาง” ใช้คอร์ด F Bb C7 3) เพลง “อีสาวทรานซิสเตอร์” ใช้คอร์ด Em Am Bm7 4) เพลง “ซ้อยเว้าแม่นบ่” ใช้คอร์ด Bb F7 และ 5) เพลง “ส้มตำ” ใช้คอร์ด Bm Em7 F#m7 การจบประโยคแบบเปอร์เฟค คาเดนซ์ (Perfect Cadence) พบอยู่ในทั้ง 5 บทเพลง การจบแบบอิมเปอร์เฟค คาเดนซ์ (Imperfect Cadence) พบอยู่ใน 3 บทเพลง คือ เพลง “หนุ่มนารอนาง” “ซ้อยเว้าแม่นบ่” และ “ส้มตำ” และรูปสำเร็จของคาเดนซ์ (Cadential) พบอยู่ใน 4 บทเพลง คือ เพลง “หนุ่มนารอนาง” “อีสาวทรานซิสเตอร์” “ซ้อยเว้าแม่นบ่” และ “ส้มตำ” ส่วนการใช้ชุดคอร์ดดอมิแนนท์ 7 (Dominant 7) พบว่าใช้ดอมิแนนท์ 7 ที่ 1 มากที่สุด พบอยู่ในทั้ง 5 บทเพลง และการใช้ชุดคอร์ดแพทเทิร์น (Pattern) ไม่พบอยู่ในบทเพลงทั้ง 5 บทเพลง

ABSTRACT

This study aimed to explore Prayong Chuenyen, a national artist, musical concept in Thai country music arrangement as follows: 1) the biography and influences on his musical work; 2) the combination of Thai musical culture concept; and 3) The theme of Thai country music arrangement. Qualitative research method was used in this study. The subjects included 5 songs of Prayong Chuenyen, a national artist, arrangement which received awards from His Majesty the King during the period of 2519 - 2534 B.E. selected by purposive sampling.

The finding demonstrated the followings:

1. Prayong Chuenyen, a national artist, grew up in the social and cultural milieu of the Thai country side. The country music and Thai music that he heard

from a temple near his home were the main motivation on his work. He started playing music in the brass band at his school. He was also a part-time musician after he graduated school. He tried to arrange music according to his experience and through listening to professionals work before taking a course in musical arrangement. He used his musical knowledge and ability, his bravery in presenting a unique of creativities, and his intention to develop arrangements of Thai country music. His arrangements were performed by famous singers and some was recognized by His Majesty the King. Moreover, he arranged the music for the song written by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn.

2. Prayong Chuenyen, a national artist, has harmonized combining both the musical cultures of

Thai music and Thai melody in Western music. Since the composer, singer, and musician were Thai, Thai styles were confounded naturally in the play. He adapted melodies from Thai songs, used both Thai and international musical instruments to present simulations of Thai musical instruments. These were led to the connections and harmony in songs.

3. Prayong Chuenyen, a national artist, has conceptualized in Thai country music arrangement as follows:

3.1 The unique identity appeared in performance of two primary instrumental sections including: 1) the percussion section; and 2) the melody section joined to main musical instrument such trumpet.

3.2 The introduction, interlude, and ending were adapted from a short melody or phrase which can lead to lyrics and end properly. In brass group, the movement that supports the main melody was

constructed primarily from basic chords, especially the introduction of the five songs use only one chord.

3.3 All 5 songs were used primary chord during the preceding: 1) Song “Mae Yok” was used Cm Gm chord; 2) Song “Noom Na Ro Nang” was used F Bb C7 chord; 3) Song “Ei sao Transistor” was used Em Am Bm7 chord; 4) Song “Khoi Wao Man Bo” was used Bb F7 chord; and 5) Song “Som Tam” was used Bm Em7 F#m7 chord. The perfect cadence ending was found in all 5 songs. However, the imperfect cadence was shown in 3 songs: Song “Noom Na Ro Nang”, Song “Khoi Wao Man Bo”, and Song “Som Tam”. The cadential was displayed in 4 songs: Song “Noom Na Ro Nang”, Song “Ei sao Transistor”, Song “Khoi Wao Man Bo”, and Song “Som Tam”. Besides, this indicated the mostly used in the dominant 7 chord was the first one, conversely, there were no pattern chord found in all 5 songs.

Key Word : Prayong Chuenyen, Thai Country Music Arrangement, Concept.

บทนำ

ความเป็นเอกภาพของเพลงไทยทุกประเภท โดยเฉพาะเพลงไทยลูกทุ่งนั้น เป็นที่ประจักษ์แก่ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้าใจและมีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีว่า เพลงไทยลูกทุ่งมีความไพเราะมีหลักการเรียบเรียงเสียงประสานและมีการบรรเลงที่แสดงถึงความเป็นไทยโดยแท้ เนื่องจากความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาการของเพลงไทยเกิดขึ้น และสืบทอดพร้อมกับความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ มีการอุปถัมภ์ สนับสนุน อนุรักษ์ เอาไว้ได้อย่างมั่นคง การบรรเลงและการผสมผสานเสียงดนตรีก็มีลักษณะพิเศษ เพราะว่านักดนตรีเรียนรู้การปฏิบัติดนตรีโดยตรงจากครูดนตรี ซึ่งมีวิธีการคิดและการสร้างทำนองเพลงที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้จึงกลายเป็นจุดเด่นที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์และสร้างความเป็นเอกภาพให้แก่บทเพลงไทยลูกทุ่งได้เป็นอย่างดี

ดนตรีและบทเพลงนอกจากจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแล้วยังให้ความเพลิดเพลิน และในแต่ละบทเพลงจะให้อารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ แก่ผู้ฟัง เช่น สนุกสนาน ร่าเริง เศร้าโศก เสียใจ บาง

เพลงได้รับความนิยมเป็นเวลานานนับเป็นร้อย ๆ ปี ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้แต่ละบทเพลงเกิดความไพเราะมีด้วยกันหลายประการ เช่น ผู้ประพันธ์คำร้อง ทำนอง จังหวะ นักดนตรีผู้ถ่ายทอดและผู้เรียบเรียงเสียงประสานเป็นปัจจัยสำคัญในแต่ละบทเพลง ซึ่งในแต่ละบทเพลงมีทั้งเนื้อร้อง ทำนอง จังหวะ และเครื่องดนตรีที่หลากหลาย จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการจัดระเบียบหน้าที่ของแต่ละเครื่องมือให้เหมาะสม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประสมประสานกลมกลืน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้เรียบเรียงเสียงประสานที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์การเรียบเรียงเสียงประสานเพื่อให้เกิดความไพเราะ

เพลงไทยลูกทุ่งพัฒนามาจากเพลงพื้นบ้าน กล่าวคือเป็นการนำเนื้อร้องหรือทำนองเพลงพื้นบ้านมาดัดแปลงหรือแต่งขึ้นใหม่แต่ยังคงลักษณะของเพลงพื้นบ้านไว้เพื่อให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการประสมประสานวัฒนธรรมตะวันตก คือ การนำเอาเครื่องดนตรีสากลเข้าไปร่วมบรรเลงกับเพลงพื้นบ้าน

ที่นำมาดัดแปลงขึ้น รวมทั้งการได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ต่างประเทศที่เป็นเรื่องราวของ “คาวบอย” (Cowboy) ชายหนุ่มชนบทที่ตื่นฝูงวัวไปขายทำไร่ทำนา ยามว่างก็ร้องเพลงกล่อมใจ โดยเรียกตัวเองว่า “หนุ่มลูกทุ่ง” ดังนั้น เพลงไทยลูกทุ่งจึงมีชื่อหรือเรื่องราวของเพลงส่วนใหญ่เป็นการพรรณนาถึงชีวิต สังคม และธรรมชาติในชนบท

เมื่อเพลงไทยลูกทุ่งเป็นการเล่าขานถึงชีวิตในชนบทที่เรียบง่ายบริสุทธิ์ ดังนั้นดนตรีประกอบเพลงไทยลูกทุ่งจึงเรียบง่ายตามไปด้วย ถึงแม้เพลงไทยลูกทุ่งมีการพัฒนาโดยการนำเอาเครื่องดนตรีสากลเข้ามาประยุกต์ใช้แต่เป็นการประยุกต์ใช้ตามความคิดและความสามารถของนักดนตรีขณะนั้น โดยไม่คำนึงถึงทางด้านทฤษฎี ในการบันทึกเสียงเพลงไทยลูกทุ่งในช่วงแรก ๆ จะมีการนัดนักดนตรีให้มาพบกันก่อนที่จะเข้าห้องบันทึกเสียง แล้วก็ทำการนัดแนะว่าเพลงนี้ ใครควรเล่นอะไร ตรงไหน อย่างไร หลังจากนั้นก็จะลงมือทำการซ้อม ถ้าดีก็จะทำการบันทึกเสียงเลย ถ้าฟังดูไม่ดีก็นัดซ้อมกันใหม่จนกว่าจะพอใจ โดยที่ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อน ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ไม่มีโน้ตเพลง ผลงานออกมาดีขนาดไหนก็ขึ้นอยู่กับฝีมือของนักดนตรีที่นำมาบันทึกเสียง (ประยงค์ ชื่นเย็น, สัมภาษณ์, 2554)

ปีพุทธศักราช 2514 นักร้องเพลงลูกทุ่ง “เพลิน พรหมแดน” มีชื่อจริงว่า สมสวน พรหมสว่าง ได้ออกผลงานเพลงชุดใหม่สู่ผู้ฟังในเพลง “ข้าวสาด ๆ” เพลงนี้ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว เพราะมีลักษณะเด่นที่มีความแตกต่างจากเพลงของนักร้องคนอื่น ๆ กล่าวคือ มีการพูดประกอบในบทเพลง และหนึ่งในผู้พูดประกอบเพลงนั้นก็คือ “แดน บุรีรัมย์” (บุญชื่น บุญเกิดรัมย์) และสิ่งที่สำคัญคือ ดนตรีประกอบมีความเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง แตกต่างกับดนตรีประกอบเพลงไทยลูกทุ่งเดิม ๆ กล่าวคือในเพลงข้าวสาด ๆ มีรูปแบบดนตรีที่โดดเด่น มีสีสันทันเพิ่มขึ้น มีความแปลกใหม่ สามารถเรียกร้องความสนใจ รวมถึงการบรรเลงที่มีคุณภาพ มีความพร้อมเพรียง ที่ย่อมแสดงถึงการเตรียมความพร้อมอย่างดีก่อนทำการบันทึกเสียง ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนางานเพลงไทยลูกทุ่งมาจนถึงปัจจุบันนี้ จึงทำให้มีผลงานเพลงตามออกมาอีกหลายชุด ซึ่งหนึ่งในจำนวนผู้ที่เรียบเรียงเสียงประสานผลงานเพลงของเพลิน พรหมแดน ในช่วงนั้นก็คือ “ประยงค์ ชื่นเย็น” ศิลปินแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2552

ในงานมหรธรรมดนตรีที่สำคัญ ๆ ของประเทศไทย อันได้แก่ งานพระราชทานแผ่นเสียงทองคำ งานกึ่งศตวรรษลูกทุ่ง

ไทย งานลูกทุ่งดีเด่นส่งเสริมวัฒนธรรมไทย และงานประกวดขับร้องเพลงไทยลูกทุ่งชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประยงค์ ชื่นเย็น ศิลปินแห่งชาติ ได้รับความไว้วางใจจากสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยให้เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานในงานมหรธรรมดนตรีดังกล่าว

บทเพลงพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อันได้แก่ บทเพลง “ส้มตำ” ขับร้องโดย พุ่มพวง ดวงจันทร์ และสุนารี ราชสีมา บทเพลง “เพ็ญจันทร์” ขับร้องโดย สุนารี ราชสีมา บทเพลง “พลบค่ำ” ขับร้องโดย โอภาส ทศพร และบทเพลง “แดร์กคูล่าผู้น่ารัก” ขับร้องโดย ผน ธนสุนทร ประยงค์ ชื่นเย็น ศิลปินแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2552 เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงไทยลูกทุ่ง ดังกล่าวข้างต้น จนทำให้ได้รับรางวัลพระราชทาน เสาอากาศทองคำ เข็มทองคำพระราชทาน แผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ในฐานะนักเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งยอดเยี่ยม อีกด้วย

จากความสำเร็จและที่มาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวความคิดการประสมประสานวัฒนธรรมทางดนตรี และแนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงไทยลูกทุ่ง โดยกำหนดหัวข้อการวิจัย คือ แนวความคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการทางด้านดนตรี ในวงการเพลงไทยลูกทุ่ง รวมถึงนักศึกษาศาสนาวิชาดนตรี และนักเรียบเรียงเสียงประสาน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริม และเผยแพร่แนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่ง ให้เกิดการพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวความคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ในประเด็นต่อไปนี้

1. ประวัติชีวิตและผลงานทางด้านดนตรีของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น
2. แนวความคิดการประสมประสานวัฒนธรรมทางดนตรีในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น
3. แนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประวัตินิเวศและผลงานทางด้านดนตรีของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เกี่ยวข้องกับผลงานทางด้านดนตรีอย่างไรบ้าง
2. แนวคิดทางวัฒนธรรมดนตรีอย่างไร ที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น นำมาใช้ในการประสมประสานในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่ง
3. แนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานอย่างไร ที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น นำมาใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงไทยลูกทุ่ง

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis) เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตดังนี้

1. ศึกษาประวัตินิเวศและผลงานด้านดนตรีของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น
2. วิเคราะห์เฉพาะการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีบทเพลงไทยลูกทุ่งที่เป็นผลงานการเรียบเรียงเสียงประสานของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น
3. บทเพลงไทยลูกทุ่งที่นำมาวิเคราะห์เป็นบทเพลงที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ได้รับรางวัลพระราชทานด้านการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงไทยลูกทุ่งยอดเยี่ยมในช่วงปีพุทธศักราช 2519 - 2534 จำนวน 5 บทเพลง คือ
 - 3.1 บทเพลง “แม่ยก” ปีพุทธศักราช 2519 ประพันธ์คำร้อง-ทำนองโดย สนิท มโนรัตน์ ขับร้องโดย ผ่องศรี วรนุช
 - 3.2 บทเพลง “หนูมนารอนาง” ปีพุทธศักราช 2520 ประพันธ์คำร้อง-ทำนองโดย สนิท มโนรัตน์ ขับร้องโดย ไวพจน์ เพชรสุพรรณ
 - 3.3 บทเพลง “อีสาวทรานซิสเตอร์” ปีพุทธศักราช 2523 ประพันธ์คำร้อง-ทำนองโดย ชลธิ์ ธารทอง ขับร้องโดย อ้อยทิพย์ ปัญญาธรรม์
 - 3.4 บทเพลง “ซ้อยเว้าแมนบ่” ปีพุทธศักราช 2526 ประพันธ์คำร้อง-ทำนองโดย จำนงค์ เป็นสุข ขับร้องโดย นันทิดา แก้วบัวสาย
 - 3.5 บทเพลง “ส้มตำ” ปีพุทธศักราช 2534 บทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ขับร้องโดย พุ่มพวง ดวงจันทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตามแนวทางมานุษยวิทยาทางดนตรี (Ethnomusicology) โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาเรื่องประวัตินิเวศและผลงานทางด้านดนตรีศึกษาแนวคิดในการประสมประสานวัฒนธรรมทางดนตรีในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่ง และศึกษาแนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกบทเพลงที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ได้รับรางวัลพระราชทานด้านการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงไทยลูกทุ่งยอดเยี่ยม โดยวิธีการแบบเจาะจง จำนวน 5 บทเพลง คือ 1) บทเพลง “แม่ยก” ปีพุทธศักราช 2519 2) บทเพลง “หนูมนารอนาง” ปีพุทธศักราช 2520 3) บทเพลง “อีสาวทรานซิสเตอร์” ปีพุทธศักราช 2523 4) บทเพลง “ซ้อยเว้าแมนบ่” ปีพุทธศักราช 2526 และ 5) บทเพลง “ส้มตำ” ปีพุทธศักราช 2534 บทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สกอร์โน้ตเพลงจำนวน 5 บทเพลง แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี และคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องบันทึกเสียง สกอร์โน้ตเพลง/ดินสอ คอมพิวเตอร์ดนตรี Program Encore Version 4.5.3
4. วิธีการที่ใช้ในการวิจัย สัมภาษณ์บุคคลข้อมูลที่เกี่ยวข้องศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์บทเพลงจากการบรรเลงหรือบันทึกเสียงบทเพลงไทยลูกทุ่งที่เรียบเรียงเสียงประสานโดยศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น และทำการทรานสคริปชัน (Transcription) บทเพลงที่จะใช้ในการวิเคราะห์แบบทุกเครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์คุณลักษณะของบทเพลง เครื่องดนตรีและหน้าที่ของเครื่องดนตรี โครงสร้างสำคัญของบทเพลง การสร้างดนตรีประกอบแนวทำนอง และการใช้คอร์ด
5. เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประวัติชีวิตและผลงานทางด้านดนตรีของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ผลการศึกษาพบว่า ในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ทั้ง 5 บทเพลงที่ทำการศึกษาวิจัย มีการนำเอาท่วงทำนองเพลงไทยเครื่องดนตรีไทย การบรรเลงเลียนแบบเสียงดนตรีไทย เข้าไปประสมประสานในการเรียบเรียงเสียงประสาน จึงมีผลทำให้ผลงานเพลงของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เป็นที่ยอมรับของประชาชนคนไทยได้ง่าย เพราะคนไทยมีความคุ้นเคยกับดนตรีไทยอยู่แล้ว ซึ่งแนวคิดในการนำเอาท่วงทำนองและเครื่องดนตรีไทยมาใช้ ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ได้ใช้ประสบการณ์ในสมัยวัยเด็กที่บ้านอยู่ใกล้วัดทำให้ได้ยินได้ฟังเสียงดนตรีไทยที่บรรเลงเป็นประจำในงานวัด ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานบวช หรืองานศพ ทำให้จดจำแนวทำนองเพลงไทยต่าง ๆ ได้อย่างขึ้นใจ ถึงแม้จะไม่ได้เล่นดนตรีไทย แต่ก็นำมาใช้ประสมประสานในการเรียบเรียงเสียงประสาน เพราะในบางครั้งนึกทำนองใหม่ ๆ ไม่ออกก็จะนึกถึงทำนองเพลงไทยที่เคยได้ยินในตอนเด็ก ๆ แล้วก็ให้นำแนวทำนองนั้นมาดัดแปลงใช้ ประยงค์ ชื่นเย็น (สัมภาษณ์. 2554) บางครั้งก็ตั้งใจที่จะนำเอาทำนองเพลงไทยวลีสั้น ๆ มาใส่ในบทเพลง เช่น นำเอาทำนองเพลงไทยเดิม (ไม่ทราบชื่อ) มาใส่เป็นบทนำในบทเพลง “เทพธิดาผ้าซิ่น” ขับร้องโดย เสรี รุ่งสว่าง ซึ่งได้แนวคิดมาจากบทเพลง “ปริณญาชานา” หรือนำเอาทำนองเพลงธณิธรแสงบางท่อนมาใส่ในตอนจบของบทเพลง “น้ำตา ร่วงหลังพวงมาลัย” ที่ขับร้องโดย ธาณินทร์ อินทรเทพ เพราะบทเพลงทั้งสองนี้มีเนื้อหาเศร้า เมื่อผู้ฟังได้ยินทำนองเพลงนี้ก็สามารถจะรับรู้ถึงความหมายของเพลงได้ทันที

อาจกล่าวได้ว่า การนำเอาท่วงทำนองเพลงไทย เครื่องดนตรีไทย มาใช้ประสมประสานในการเรียบเรียงเสียงประสาน เป็นสิ่งที่ดี คือ เกิดความแปลกใหม่ เกิดความรู้สึกลับเคย ทำให้ผู้ฟังเกิดการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงแนวทำนองที่จะเกิดขึ้นต่อไป เมื่อคุ้นเคยกับทำนองเพลงแล้วก็สามารถที่จะจดจำเนื้อร้องได้ง่าย ทำให้เกิดการยอมรับในบทเพลงนั้น ๆ

สอดคล้องกับ จินตนา ดำรงค์เลิศ (2533 : 68-93) ที่กล่าวไว้ว่า เพลงลูกทุ่งแบ่งทำนองและจังหวะออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นแบบของไทย และกลุ่มที่เป็นแบบของตะวันตก ซึ่ง

ในช่วงต้นนั้นเพลงลูกทุ่งได้พัฒนามาจากเพลงพื้นบ้าน ดังนั้น จึงเป็นการดัดแปลงมาจากเพลงของเก่าแต่ได้ดัดการเอื้อนแบบเพลงไทยออกแล้วใส่คำร้องลงไปแทน เช่นดัดแปลงมาจากเพลงไทยเดิม ได้แก่ เพลงอีแซว เพลงลำตัด เพลงเรือ ฯลฯ หรือแปลกไปหน่อยก็ใช้การแห่ ส่วนจังหวะก็จะมีการดัดแปลงให้เข้ากับทางสากลหรือประสมระหว่างไทยกับสากล

2. แนวคิดการประสมประสานวัฒนธรรมทางดนตรีในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่ง ผลการศึกษาพบว่า ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ใช้เครื่องดนตรีหลักในการเรียบเรียงเสียงประสาน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มเครื่องดนตรีบรรเลงประกอบจังหวะ กีตาร์ไฟฟ้า เปียโน คีย์บอร์ด กีตาร์เบส กลองชุดและเพอร์คัสชัน

2.2 กลุ่มเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง ประกอบด้วย ทรัมเป็ต ทรอมโบน แซ็กโซโฟน และเสริมด้วยกลุ่มเครื่องดนตรีพิเศษ ประกอบด้วย เครื่องดนตรีสากล ได้แก่ ฟลูต และซินธิไซเซอร์ รวมถึงเครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ระนาดเอก ซออู้ ฉิ่ง และฉาบ

สอดคล้องกับ จินตนา ดำรงค์เลิศ (2533 : 68-93) ที่กล่าวถึงเครื่องดนตรีไว้ว่า เมื่อเพลงลูกทุ่งพัฒนามาจากเพลงพื้นบ้าน ช่วงแรกก็ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านเล่นประกอบ เช่น ฉิ่ง ฉาบ ขลุ่ย พิณ ซึง ซอ เพื่อประกอบเป็นจังหวะในการขับร้องเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาหาหน้าที่ของเครื่องดนตรีก็เปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมใหม่ที่รับเข้ามา โดยมีบทบาทมากขึ้นจนกระทั่งถึงยุคไฟฟ้า เพลงลูกทุ่งก็รับเอาเข้ามาหมดจนในปัจจุบันวงดนตรีลูกทุ่งจึงมีเครื่องดนตรีเหมือนวงดนตรีสากลทั่ว ๆ ไป สอดคล้องกับ สุกรี เจริญสุข (2533 : 143) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจะเน้นที่เครื่องประกอบจังหวะเป็นหลัก เช่น กลองชุด กลองทอมบ้า ฉิ่ง ฉาบ เพื่อเน้นความสนุกสนาน ส่วนเครื่องดนตรีอื่นมีทั้งของตะวันตกและของพื้นบ้าน แล้วแต่ใครจะเลือกใช้ ไม่ได้กำหนดตายตัว เช่น ทรัมเป็ต แซ็กโซโฟน ไวโอลิน กีตาร์ เบส คีย์บอร์ด แอ๊ดคอร์เดียน ขลุ่ย พิณ ซอ ฯลฯ

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเครื่องดำเนินทำนองเป็นเครื่องเป่าทั้งหมด โดยเฉพาะทรัมเป็ตจะมีบทบาทมากที่สุดหรือถือว่าเป็นพระเอกในบทเพลง เพราะทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรกที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น หัดเล่นครั้งแรกจนได้เป็นนักเป่าทรัมเป็ตในวงดนตรีของโรงเรียน เมื่อเรียนจบก็หารายได้พิเศษจากการเป็นนักเป่าแตรเชียร์ริวและ

เล่นเครื่องนี้จนเป็นนักดนตรีอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดผลสรุปได้ดังนี้

(1) ความชำนาญในเครื่องมือ ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เล่นทริ้มเป็ดซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเป่า จึงทำให้มีความชำนาญ รู้จักขีดความสามารถและข้อจำกัดของเครื่องดนตรีประเภทนี้เป็นอย่างดี

(2) ความประทับใจ ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ในปัจจุบันเลิกเป่าทริ้มเป็ดแล้ว แต่เวลาทำการเรียบเรียงเสียงประสาน จะใช้ทริ้มเป็ดเป็นตัวหลัก ในท่อนสำคัญของบทเพลงคือ บทนำ บทเชื่อม และบทจบ ส่วนแซ็กโซโฟน และทรอมโบน จะใช้เป็นตัวประกอบ สอดแทรก และประสานเสียงกับทริ้มเป็ดเท่านั้น

(3) นักดนตรีที่ร่วมงานในช่วงที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เริ่มทำการเรียบเรียงเสียงประสานได้รู้จักกับสุทิน ลัทธิกุล นักเป่าทริ้มเป็ด ฝีมือดีระดับแนวหน้าคนหนึ่งในสมัยนั้น และได้ให้ สุทิน ลัทธิกุล เป็นผู้เป่าทริ้มเป็ดบันทึกเสียงในผลงานการเรียบเรียงเสียงประสานให้ตลอดมา ประยงค์ ชื่นเย็น (สัมภาษณ์. 2554) กล่าวถึง การเลือกนักดนตรีมาร่วมงานว่า นักดนตรีที่ดีต้องมีความสามารถตีบทโน้ตเพลงแตก และต้องเคยร่วมงานกันมาบ่อย ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สุทิน ลัทธิกุล เป็นนักเป่าทริ้มเป็ดฝีมือดี มีความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ต้องการให้ถ่ายทอดออกมา ดังนั้นการเรียบเรียงเสียงประสานของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น จึงเน้นที่เครื่องเป่าเป็นหลักโดยเฉพาะทริ้มเป็ด

3. แนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนโครงสร้างสำคัญของบทเพลงที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ทำการเรียบเรียงเสียงประสานมีความโดดเด่นมากกว่าส่วนอื่น ๆ ประยงค์ ชื่นเย็น (สัมภาษณ์. 2554) กล่าวถึงการทำเพลงท่อนบทนำไว้ว่า เริ่มจากการฟังเพลงที่จะเรียบเรียงเสียงประสานจนจบ แล้วเลือกส่วนที่ไพเราะที่สุดมาดัดแปลงแต่ต้องสามารถส่งเข้าท่อนบทร้องได้ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในการเลือกเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของเพลงมาดัดแปลงทำให้เกิดแนวทำนองขึ้นใหม่ แต่ต้องมีความต่อเนื่องและคงความเป็นส่วนหนึ่งของแนวทำนองเดิม โดยไม่แตกออกไปจากแนวทำนองเดิมจนฟังแล้วคล้ายกับเป็นคนละเพลงกัน สอดคล้องกับ สุกกรี เจริญสุข (2533 : 143) ที่กล่าวว่า การเรียบเรียงเสียงประสานเพลงลูกทุ่งแต่เดิม เป็นการพัฒนามาจากเพลงพื้นเมือง โดยมีกนิยมบรรเลงตามใจชอบ บรรเลงแต่ตามกันไปแนวเดียว อาศัยทำนองเพลงเป็นหลักในการบรรเลง

ที่ไม่มีการเรียบเรียงเสียงประสาน ต่อมาระยะหลังมีการพัฒนาทางดนตรีมากขึ้น ทำให้เกิดนักดนตรีที่มีความรู้ ความสามารถในวงการเพลงลูกทุ่ง ปัจจุบันเพลงลูกทุ่งจึงมีการเรียบเรียงเสียงประสานที่ทันสมัย ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ดังที่ ใหญ่ นภายน (2533 : 35-36) กล่าวว่า องค์ประกอบของบทเพลงที่จะขาดไม่ได้คือ ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดแนวเสียงประสานของเครื่องมือนิตต่าง ๆ เป็นผู้คิดทำนองตอนเริ่มของบทเพลง ท่อนโซ่เครื่องดนตรี และท่อนจบ นอกจากนั้นยังต้องคิดลูกรับ ลูกส่ง ลูกสอด ลูกขัด ให้สัมพันธ์กับทำนองเดิม เช่นเดียวกับ กิตติ ศรีปารยะ (2537 : 35) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียบเรียงเสียงประสานเป็นกรรมวิธีที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างสรรค์เสียงเพลงเสียงดนตรีออกสู่ผู้ฟัง ลำพังทำนองเพลงหรือคำร้องยังไม่สมบูรณ์พอ สำหรับการฟังเพื่อให้ได้สุนทริยรส การเรียบเรียงเสียงประสานจะช่วยปรุงแต่งเพิ่มสีสันให้กับบทเพลงทำให้เกิดความไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาอีกข้อพบว่า ในการสร้างบทนำของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เมื่อเลือกทำนองที่ไพเราะมาแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะดัดแปลงเป็นสัดส่วนหรือวลีสั้น ๆ บรรเลงซ้ำ ๆ กัน แล้วนำมาต่อกันเป็นประโยคเพลง แสดงให้เห็นได้ว่า การนำเอาทำนองหรือวลีสั้น ๆ ที่ดัดแปลงมาจากแนวทำนองเดิมสามารถเชื่อมต่อและส่งเข้าท่อนบทร้องได้อย่างต่อเนื่อง เกิดความไหลลื่นไม่สะดุด นอกจากนี้ การทำโครงสร้างสำคัญในแต่ละบทเพลงของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น พบว่า มีหลายเพลงที่นำเอาบทนำมาเป็นบทเชื่อม และบทจบของเพลง ซึ่งทั้งบทนำ บทเชื่อม และบทจบเหล่านั้น ก็คือ ส่วนหนึ่งของทำนองที่ได้ถูกคัดเลือก แล้วนำมาเอามาดัดแปลง และการที่ผู้เรียบเรียงนำเอาบทนำมาใช้ซ้ำ ๆ ในบทเพลงจึงทำให้ผู้ฟังรู้สึกคุ้นเคย และสามารถจดจำทำนองเพลงได้ง่ายยิ่งขึ้น

แนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานทั้ง 5 บทเพลงพบว่า ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ใช้วิธีการเขียนเสียงประสานแบบแนวตั้ง โดยไม่ใช้แบบแนวนอน กล่าวคือ เมื่อต้องการเขียนเสียงประสานให้กับแนวทำนองหลักตรงส่วนใดก็เขียนเสียงประสาน (Voice) ต่อลงมาตามคอร์ดในจังหวะเดียวกันหมดทุกเครื่องมือที่ต้องการทำเสียงประสาน แล้วค่อยเคลื่อนไปในจังหวะถัดไป ซึ่งการประสานเสียงในลักษณะแนวตั้งเป็นการทำเสียงประสานในวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานที่ศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เล่าเรียนมาและนิยมใช้ในบทเพลงไทยลูกทุ่งและบทเพลงไทยสากลที่เคยเรียบเรียง โดยใช้กลุ่มเครื่องดนตรี

ประเภทเป่า ซึ่งไม่เหมือนลักษณะการประสานเสียงในแนวนอนที่นิยมใช้ในกลุ่มเครื่องสาย อาจกล่าวได้ว่าการประสานเสียงในลักษณะแนวตั้ง จะให้คุณภาพเสียงที่หนักแน่น เพราะใช้ตัวโน้ตในคอร์ด ประกอบกับใช้เครื่องเป่าบรรเลงยิ่งทำให้เพิ่มความแข็งแรง ซึ่งเหมาะสมกับบทเพลงที่มีจังหวะค่อนข้างเร็ว

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การใช้คอร์ดในการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น จะใช้คอร์ดพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ โดยในแต่ละบทเพลงพบว่าการใช้คอร์ดเพียงไม่กี่คอร์ด และยิ่งพบว่าบทนำทั้ง 5 บทเพลงใช้คอร์ดเพียงคอร์ดเดียวเท่านั้น ซึ่งการใช้คอร์ดในแต่ละบทเพลงของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น พิจารณาจากแนวทำนองหลักดังที่ สุกรี เจริญสุข (2533 : 143) กล่าวว่า เพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่ สืบทอดมาจากเพลงพื้นบ้าน ดังนั้น ลักษณะการเคลื่อนที่ของแนวทำนองเป็นลักษณะแคบ ๆ ค่อย ๆ เปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง โดยเคลื่อนที่ในกลุ่มโน้ตของคอร์ดหลักเช่นเดียวกับ สมยศ สิงห์คำ (2539 : 207) ให้ความเห็นไว้ว่า เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติ และวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง และลีลาการร้อง การบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะ แนวทำนองของเพลงมีความเรียบง่าย เคลื่อนไหวเข้าไปซ้ำมาคล้ายวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวชนบท จึงทำให้การใช้คอร์ดของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น มีลักษณะเป็นคอร์ดพื้นฐานเพียงไม่กี่คอร์ดก็เพื่อต้องการรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

1.1 การศึกษาแนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเรียบเรียงเสียงประสานและทฤษฎีดนตรีสากลในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) คุณลักษณะของบทเพลง เครื่องดนตรีและหน้าที่ของเครื่องดนตรี 2) การเรียบเรียงเสียงประสาน โครงสร้างสำคัญของบทเพลง การสร้างดนตรีประกอบแนวทำนอง และการใช้คอร์ด

เพื่อทำการศึกษาวิจัยแนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ที่ได้รับรางวัล

พระราชทาน ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงไทยลูกทุ่งยอดเยี่ยม จำนวน 5 บทเพลงเท่านั้น แต่ยังมีบทเพลงอีกหลายเพลงที่เป็นผลงานของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ที่สามารถนำมาศึกษาในหัวข้ออื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ เพื่อหาลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ในแง่มุมอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ที่แตกแขนงออกไปได้อีกมากมาย

1.2 ในการตั้งข้อสังเกตถึงสาเหตุที่ทำให้ทั้งสองวัฒนธรรมดนตรี คือ ดนตรีแบบไทยและเนื้อร้องทำนองแบบไทยกับหลักการทางดนตรีและเครื่องดนตรีสากลสามารถเข้ากันได้อย่างกลมกลืน จนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงการดนตรีนำมาสรุปแล้วเปรียบเทียบกับแนวคิดของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ถ้ามีการศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ อีกคงได้แนวคิดที่น่าสนใจและมีคุณค่าเพิ่มขึ้นอีกเป็นอย่างดี

1.3 ควรศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่ขยายวงกว้างออกไปโดยศึกษาวิจัยบทเพลงไทยสากล ที่ได้รับรางวัลพระราชทานอันเป็นผลงานการเรียบเรียงเสียงประสานของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น เพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

2.1 การศึกษาวิจัยการเรียบเรียงเสียงประสานของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น ครั้งนี้ ผู้ที่มีความสนใจควรมีความรู้พื้นฐานทางด้านทฤษฎีดนตรีสากลและหลักการเรียบเรียงเสียงประสาน รวมถึงการมีประสบการณ์ประกอบเข้าด้วยกันก็จะยังสามารถวิเคราะห์ได้ละเอียดลึกซึ้งไปอีก หรือศึกษาเพิ่มเติมในการเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลงในแง่มุมอื่น ๆ เช่น การดรอป (Drop) การเกลาเสียงประสาน (Approach) และการจัดขนาดของวงดนตรี

2.2 เรื่องราวของ “ทางเครื่อง” หรือ นักเดินประกอบการร้องเพลงลูกทุ่ง ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในปัจจุบัน เป็นเรื่องราวที่มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง ที่ควรจะทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนาการ รวมถึงแง่มุมอื่น ๆ

2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้ ควรนำเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่ง อาทิ นักประพันธ์เพลง ว่าเป็นข้อมูลประกอบการแต่งเพลง และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการเรียบเรียงเสียงประสานต่อไป

2.4 ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ พิมพ์เผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจและนักศึกษาศาสนาวิชาดนตรีในระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ศรีเปารยะ. (2537). ความรู้รอบวง ตอนที่ 1. ใน เพลงดนตรี. 1(4), 35-36.
- จินตนา ดำรงค์เลิศ. (2533). **วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แดน บุรีรัมย์. (2 ธันวาคม 2554). สัมภาษณ์. ศิลปินครูเพลง วิทยากรพิเศษ คณะกรรมการตัดสินของสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2537). **กึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งสี่สถานคุณค่าวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : สมใจการพิมพ์.
- ธงรบ ขุนสงคราม. (2549). ประยงค์ ขึ้นเย็น. ใน สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, **แบบเสนอให้ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขาดนตรี**. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- (2552). ประยงค์ ขึ้นเย็น. ใน สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, **แบบเสนอขอข้อมูลประวัติ และผลงานเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง**. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- (2554). **วิถีไทยในบทเพลงไทยลูกทุ่ง**. บุรีรัมย์ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประยงค์ ขึ้นเย็น. (16 กรกฎาคม 2549). สัมภาษณ์. อาจารย์พิเศษสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- (24 สิงหาคม 2554). สัมภาษณ์. วิทยากรพิเศษ นักเรียนเรียงเสียงประสานอิสระ คณะกรรมการบริหาร สมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมยศ สิงห์คำ. (2539). จากกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทยถึงลูกทุ่งดีเด่นส่งเสริมวัฒนธรรมไทย. ใน พยงค์ มุกดา (บรรณาธิการ), **ลูกทุ่งดีเด่นส่งเสริมวัฒนธรรมไทย**. (หน้า 207). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สุกรี เจริญสุข. (2533). แนววิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกับเพลงลูกทุ่ง. ใน **เส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย**. (หน้า 143). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ใหญ่ นายน. (2533). ที่มาและเกียรติยศแห่งเพลงลูกทุ่ง. ใน **เส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย**. (หน้า 32-36). กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- (2539). เรียบเรียงเสียงประสานอย่างไร. ใน พยงค์ มุกดา (บรรณาธิการ), **ลูกทุ่งดีเด่นส่งเสริมวัฒนธรรมไทย**. (หน้า 235-236). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

